

L-Eżamijiet Annwali għall-Iskejjel Medji 2023

IT-TMIEN SENA L-ISTUDJI SOĊJALI L-ISKEMA TAL-MARKI

Taqsima A

1. simetrika	2. esportazzjoni	3. stagjonali	4. libertà	5. pluraliżmu
6. estiża	7. monarkija	8. kompromess	9. produzzjoni	10. reklami

marka x 10 = 10 marki

Taqsima B

1. b	2. a	3. a	4. a	5. c
6. b	7. c	8. b	9. b	10. a

marka x 10 = 10 marki

Taqsima C

1. Veru	2. Veru	3. Falz	4. Veru	5. Falz
6. Falz	7. Veru	8. Veru	9. Veru	10. Falz

marka x 10 = 10 marki

Taqsima D

Sitwazzjoni	Marki	Tweġibiet
		<i>Dawn it-tweġibiet huma biss indikattivi. Kull opinjoni oħra rilevanti u valida għandha tkun aċċettata. L-istudenti għandhom jagħtu żewġ eżempji għal kull sitwazzjoni.</i>
1.	2,2	<ul style="list-style-type: none"> Il-familja nbidlet minn waħda estiża għal waħda nukleari. Saret familja simetrika. Il-familji llum huma iżgħar.
2.	2,2	<ul style="list-style-type: none"> Jiehdu sehem fl-isports. Jagħmlu xi xogħol volontarju. Jaqraw.
3.	2,2	<ul style="list-style-type: none"> Jikseb informazzjoni dwar il-kandidati. Jara x'inhuma l-policies li dawn il-kandidati beħsiebhom jaħdmu fuqhom. Jiddeċiedi huwa u mhux jibbaża l-għażla tiegħu fuq x'jgħidulu tal-familja u l-ħbieb.

4.	2,2	<ul style="list-style-type: none"> • Nghidilha biex tibda tagħmel budget fil-bidu tax-xahar. • Nispjegalha kif l-ewwel twarrab l-flus għall-affarijiet essenżjali, mbaġħad iġġemma ftit, u li jibqa' tkun tista' tonfqu fi hwejjeg. • Nghidilha biex ikollha somma flus u tħallas biha minflok tuża l-credit cards biex tkun taf eżatt kemm qed tonfoq.
5.	2,2	<ul style="list-style-type: none"> • Ma nħallix dawl mixgħul għalxejn. • Fejn nista' nixtri prodotti lokali. • Innaqqas mill-iskart, nerga' nuża l-prodotti fejn nista' u nirriċikla.
TOTAL	20	

Taqsim E

Mistoqsija	Marki	Tweġibiet <i>Dawn it-tweġibiet huma biss indikattivi. Kull opinjoni oħra rilevanti u valida għandha tkun aċċettata.</i>
1.	1,1,1 (3)	Il-Kunsilli Lokali jiehdu hsieb l-indafa fil-lokalità; jaraw li jingabar l-iskart domestiku u dak goff; jorganizzaw attivitajiet fil-lokal; jiehdu hsieb il-bandli, ġonna u libreriji fil-lokal.
2.	1,1,1 (3)	Jistgħu jivvutaw fl-elezzjonijiet tal-Kunsilli Lokali, fl-elezzjoni ġenerali u fl-elezzjoni tal-Membri Parlamentari Ewropej.
3.	2, 2 (4)	Poter huwa l-kapaċità li persuna tinfluwenza lill-oħra u gġegħelha tagħmel dak li trid hi. Politika tirreferi għat-tmexxija tal-pajjiż. Hija mezz kif il-poter u l-awtorità jiġu użati biex jintlahqu ċertu għanijiet.
4.	1,1,1,1 (4)	<ul style="list-style-type: none"> • Elezzjonijiet hielsa, • Tmexxija mill-maġġoranza, fejn jiġu rispettati d-drittijiet tal-minoranza, • Ugwaljanza, • Pluraliżmu.
5.	2,1 (3)	Stat dittatorjali huwa stat fejn it-tmexxija tkun kollha kemm hi f'idejn partit politiku jew individwu wiehed. Dan isehh għaliex id-dittatur ikun ha t-tmexxija tal-pajjiż f'idejh bil-forza. <i>Waħda minn:</i> Insibu ksur tad-dritt tal-ħajja, tal-liberta' tal-espressjoni, tal-edukazzjoni, tal-ugwaljanza, tal-liberta' tat-twemmin.
6.	2,2,2 (6)	Il-proċess tal-għażla tal-kunsill tal-istudenti hu proċess demokratiku għax kulhadd għandu ċ-ċans jiġi nominat bħala kandidat; kulhadd jingħata l-opportunità jesprimi l-ideat tiegħu; kull student għandu vot; jintgħażel min iġib l-akbar ammont ta' voti.
7.	1,1 (2)	<i>Tnejn minn:</i> Libertà, ġustizzja, ugwaljanza.
TOTAL	25	

Taqsimat F

Fil-paragrafu, l-istudenti għandhom juru li jafu s-suġġett, jagħtu definizzjonijiet ċari u joħorġu b'ideat rilevanti. Il-25 marka jitqassmu kif ġej:

20-25 – Tajjeb ħafna

15-19 – Tajjeb

12-14 – Mhux ħażin

0 - 11 – Mhux tajjeb

1.	25	<p>L-istudenti huma mistennija li jsemmu u jispjegaw xi punti minn dawn li ġejjin:</p> <p>Il-kwantità, id-distribuzzjoni u ċ-ċaqliq ta' popolazzjoni jistgħu jgħinu jew itellfu l-iżvilupp ta' pajjiż.</p> <p>Effetti pożittivi: Iż-żieda fil-popolazzjoni twassal għal żvilupp ekonomiku. Aktar haddiema t'fisser li hemm aktar riżorsi umani li jipproduċu aktar prodotti u joffru aktar servizzi. B'aktar nies fil-pajjiż aktar hemm speċjalizzazzjoni ta' xogħlijiet – haddiema professjonali kif ukoll haddiema ta' snajja' u kapacitajiet differenti. Din iż-żieda fix-xogħol twassal għal gabra akbar ta' taxxi li jintefqu fuq affarijiet pubbliċi bħal kura tas-saħħa jew proġetti ambjentali.</p> <p>Iż-żieda fil-popolazzjoni twassal ukoll għall-iżvilupp soċjali. Fejn hemm hafna nies aktar hemm soċjetà vibranti u aktar diversità.</p> <p>Effetti negattivi: Żieda fil-popolazzjoni għandha impatt qawwi fuq l-ambjent. Din iż-żieda id-domanda għal aktar djar u għelieqi għall-biedja, u għalhekk ikun hemm pressjoni akbar fuq l-ambjent naturali. Żieda fil-popolazzjoni żżid it-tniġġis, ammont ta' skart, aktar użu tar-riżorsi mhux rinovabbli, riżorsi naturali kif ukoll tiżdied il-kongestjoni tat-traffiku fil-bliet u rħula. Dan kollu jista' jwassal għal aktar faqar u kriminalità.</p>
2.	25	<p>L-istudenti mistennija li jsemmu wħud minn dawn il-punti:</p> <p>Il-modi ta' divertiment bejn daww tal-imghoddi u daww tal-lum inbidlu b'mod drastiku.</p> <p>Dari: Qabel fil-hin liberu n-nies kienu jiltaqgħu fit-toroq u joqogħdu jitekellmu jew jilagħbu t-tombla. L-irġiel kienu jmorru sal-każin jew joqogħdu fuq iz-zuntier jitekellmu waqt li t-tfal kienu jilagħbu fit-toroq tar-raħal. Il-familji kienu jqattgħu l-hin liberu b'mod sempliċi u li ma jiswiex hafna flus eż. Imorru ġurnata baħar jew ġurnata fil-kampanja b'xi ftira jew ikel ippreparat mid-dar.</p> <p>Illum: Illum in-nies għandhom hafna iktar hin liberu u skont l-ammont ta' flus li jkollhom, jiddevertu b'modi differenti. Illum hafna mill-hin liberu jqattgħuh fil-kumpanija tat-teknoloġija, permezz ta' loġħob fuq il-kompjuter, użu ta' social media, wiri ta' films u serje televiżivi. L-isports jintlagħab ma' clubs b'training fiss u addattat. Hafna familji jippruvaw li jmorru għal xi weekend break jew xi btala mill-anqas darba fis-sena. Barra minn hekk joħorġu jieklu barra ta' spiss.</p>

3.	25	<p>L-istudenti huma mistennija li jsemmu u jispjegaw xi punti minn dawn li ġejjin:</p> <p>Prodotti ċċertifikati li jaqgħu taħt tal-kummerċ ġust huma prodotti li laħqu standards speċifiċi fil-produzzjoni u t-tqassim tal-prodott jew ta' ingredjent. Għall-bdiewa u għall-ħaddiema, kummerċ ġust ifisser li ġew imharsa d-drittijiet ta' dawn l-istess ħaddiema, li l-prodott sar f'kundizzjonijiet tax-xogħol siguri u l-paga kienet addattata. Għax-xerrejja dan ifisser prodotti ta' kwalità li ġew magħmula b'mod etiku ħafna. Insibu ħafna prodotti li jaqgħu taħt il-kummerċ ġust, minn ikel bħal banana, ċikkulata u għasel, għal ħwejjeġ u basktijiet, għal affarijiet tad-dar. Dawn il-prodotti jintgħarfu għax ikollhom il-marka/logo tal-kummerċ ġust.</p> <p>Huwa tajjeb li fejn nistgħu, nagħzlu kummerċ ġust għaliex meta nixtru dawn il-prodotti nkunu qed nagħmlu differenza fil-ħajja tal-ħaddiema li kabbru u pproduċew dawk il-prodotti. Tajjeb li nagħzlu prodotti tal-kummerċ ġust għax b'hekk qed naqbżu għall-ħaddiema, qed nuru li nemmnu f'kummerċ ibbażat fuq il-ġustizzja u l-ugwaljanza.</p>
TOTAL	25	

Total: 100 marka